

© Ελληνική Δημοκρατία, 2016. Ανεπίσημη μετάφραση που πραγματοποιήθηκε από την Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ). [Η μετάφραση έχει δημοσιευθεί στην επίσημη ιστοσελίδα της ΕΕΔΑ]. Η μετάφραση αυτή δεν δεσμεύει την Επιτροπή για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων.

CERD/C/GRC/CO/20-22

Ηνωμένα Έθνη, Διεθνής Σύμβαση για την Εξάλειψη κάθε Μορφής Φυλετικών Διακρίσεων

Διανομή: Γενική
3 Οκτωβρίου 2016

Πρωτότυπο: Στην Αγγλική¹

Επιτροπή για την Εξάλειψη των Φυλετικών Διακρίσεων

Καταληκτικές παρατηρήσεις για την εικοστή έως την εικοστή δεύτερη περιοδική έκθεση της Ελλάδας*

1. Η Επιτροπή εξέτασε τις συνδυασμένες, εικοστή έως εικοστή δεύτερη, περιοδικές εκθέσεις της Ελλάδας (CERD/C/GRC/20-22), υποβληθείσες σε κοινό έγγραφο, κατά τις 2452^η και 2453^η συνεδριάσεις της (CERD/C/SR. 2453) που έλαβαν χώρα την 3^η και 4^η Αυγούστου 2016. Στις 2472^η και 2473^η συνεδριάσεις της που έλαβαν χώρα την 17^η και 18^η Αυγούστου 2016, υιοθέτησε τις παρούσες καταληκτικές παρατηρήσεις

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

2. Η Επιτροπή χαιρετίζει την υποβολή των συνδυασμένων, εικοστής έως εικοστής δεύτερης, περιοδικών εκθέσεων του Συμβαλλόμενου Κράτους, οι οποίες περιλαμβάνουν απαντήσεις στους προβληματισμούς που εξέφρασε η Επιτροπή στις προηγούμενες καταληκτικές παρατηρήσεις της. Η Επιτροπή, επίσης, εκτιμά τον ανοικτό και εποικοδομητικό διάλογο με την αντιπροσωπεία του Συμβαλλόμενου Κράτους.

B. ΘΕΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ

3. Η Επιτροπή χαιρετίζει τα ακόλουθα νομοθετικά και πολιτικά μέτρα, που ελήφθησαν από το Συμβαλλόμενο Κράτος:

(α) Την τροποποίηση του Ποινικού Κώδικα το 2014 με την εισαγωγή του άρθρου 81Α, το οποίο αυξάνει τις ποινές που μπορούν να επιβληθούν για υποκινούμενα από μίσος αδικήματα και τη νομοθετική κατοχύρωση της προστασίας των θυμάτων και των ουσιωδών μαρτύρων ρατσιστικών εγκλημάτων.

¹ ΣτΜ: Το πρωτότυπο κείμενο είναι διαθέσιμο από http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CERD%2fC%2fGRC%2fCO%2f20-22&Lang=en.

*Υιοθετήθηκε από την Επιτροπή κατά την 90^η σύνοδό της (2-26 Αυγούστου 2016).

(β) Την υιοθέτηση του Ν 4198/2013 σχετικά με την πρόληψη και καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και προστασία των θυμάτων αυτής και άλλες διατάξεις.

(γ) Τη σύσταση του Εθνικού Συμβουλίου κατά του Ρατσισμού και της Μισαλλοδοξίας σύμφωνα με το Ν 4356/2015.

(δ) Την ενισχυμένη σχέση με το Δίκτυο Καταγραφής Περιστατικών Ρατσιστικής Βίας, το οποίο συνίσταται σε ένα δίκτυο ομπρέλα Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, μεταξύ άλλων, για την καταγραφή περιστατικών ρατσιστικής βίας.

(ε) Την υιοθέτηση της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά, 2012-2020.

(στ) Την υιοθέτηση και εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, 2014-2016.

(ζ) Τον διορισμό ειδικών εισαγγελέων για τη διερεύνηση ρατσιστικών εγκλημάτων και τη δημιουργία ειδικών μονάδων της αστυνομίας για τη στήριξη των θυμάτων ρατσιστικής βίας και άλλων ξενοφοβικών εγκλημάτων.

4. Η Επιτροπή, επίσης, χαιρετίζει την επικύρωση ή την προσχώρηση από το Συμβαλλόμενο Κράτος στα ακόλουθα διεθνή κείμενα δικαιωμάτων του ανθρώπου:

(α) Στη Διεθνή Σύμβαση για την Προστασία Όλων των Ατόμων από Εξαναγκαστική Εξαφάνιση, το 2015.

(β) Στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες και το Προαιρετικό Πρωτόκολλο σε αυτήν, το 2012.

(γ) Στο Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση κατά των Βασανιστηρίων και Άλλων Μορφών Σκληρής, Απάνθρωπης, ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας, το 2014.

5. Η Επιτροπή αναγνωρίζει τις προσπάθειες που έχει καταβάλει το Συμβαλλόμενο Κράτος για να δεχθεί και να φιλοξενήσει ένα μεγάλο αριθμό μεταναστών, αιτούντων άσυλο και προσφύγων, και έχει επίγνωση των μεγάλων προκλήσεων που αντιμετωπίζει το Συμβαλλόμενο Κράτος σε αυτό το ζήτημα.

Γ. Προβληματισμοί και συστάσεις

Μέτρα λιτότητας

6. Η Επιτροπή εκφράζει την ανησυχία της σχετικά με τις δυσανάλογες επιπτώσεις των μέτρων λιτότητας που υιοθετούνται για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης στο Συμβαλλόμενο Κράτος, στις μειονοτικές ομάδες, όπως οι Ρομά, οι μετανάστες, οι πρόσφυγες και οι αιτούντες άσυλο. Η Επιτροπή ανησυχεί, επίσης, για τη μείωση του προϋπολογισμού σε δημόσιους θεσμούς που εργάζονται για την καταπολέμηση των φυλετικών διακρίσεων, όπως η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, ο Συνήγορος του Πολίτη και η Επιθεώρηση εργασίας (Άρθρα 1, 2 και 5).

7. Η Επιτροπή συνιστά στο Συμβαλλόμενο Κράτος να διασφαλίζει ότι, παρά την οικονομική ύφεση, κανένα μέτρο λιτότητας δεν οδηγεί σε φυλετική διάκριση και ανισότητα. Η Επιτροπή, επίσης, συνιστά στο Συμβαλλόμενο Κράτος να προβαίνει σε εκτίμηση των επιπτώσεων πριν την υιοθέτηση τέτοιων μέτρων λιτότητας, για να διασφαλίζει ότι δεν εισάγουν διακρίσεις σε βάρος των προσώπων που είναι ευάλωτα σε φυλετικές διακρίσεις. Περαιτέρω, η Επιτροπή συνιστά στο Συμβαλλόμενο Κράτος να εγγυηθεί ότι οι περικοπές του προϋπολογισμού των θεσμικών οργάνων για τα δικαιώματα του ανθρώπου δεν έχουν ως αποτέλεσμα την κατάπνιξη των δράσεών τους που σχετίζονται με την αποτελεσματική παρακολούθηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και ιδιαίτερα των φυλετικών διακρίσεων.

Στατιστικά στοιχεία

8. Η Επιτροπή εκφράζει την ανησυχία της για την έλλειψη στατιστικών στοιχείων σχετικά με την απόλαυση των δικαιωμάτων που απορρέουν από τη Σύμβαση, από το σύνολο των εθνοτικών ομάδων και των θρησκευτικών μειονοτήτων στο Συμβαλλόμενο Κράτος (Άρθρο 1).

9. Υπενθυμίζοντας τη γενική της σύσταση υπ' αριθμόν 8 (1990) σχετικά με την ερμηνεία και την εφαρμογή του Άρθρου 1 παρ. 1 και παρ. 4 της Σύμβασης, και τις αναθεωρημένες κατευθυντήριες γραμμές για τις εκθέσεις (CERD/C/2007/1 παράγραφοι 10 και 12), η Επιτροπή συνιστά στο Συμβαλλόμενο Κράτος να διαφοροποιεί τις διαδικασίες συλλογής στοιχείων, στη βάση της ανωνυμίας και του αυτοπροσδιορισμού των προσώπων και των ομάδων, με σκοπό την παροχή μίας επαρκούς εμπειρικής βάσης για τις πολιτικές ενίσχυσης της ίσης απόλαυσης από όλους, των δικαιωμάτων που κατοχυρώνονται στη Σύμβαση. Υπενθυμίζει ότι οι αξιόπιστες, λεπτομερείς κοινωνικοοικονομικές πληροφορίες είναι αναγκαίες για την εποπτεία και την αξιολόγηση των πολιτικών υπέρ των μειονοτήτων και για την εκτίμηση της εφαρμογής της Σύμβασης, και ζητά από το Συμβαλλόμενο Κράτος να παράσχει αυτά τα αναλυτικά στοιχεία στη επόμενη έκθεσή του.

Κατάσταση των μειονοτήτων

10. Η Επιτροπή εκφράζει την ανησυχία της για το γεγονός ότι οι Μουσουλμάνοι που ζουν στην περιοχή της Θράκης που καλύπτεται από τις διατάξεις της Συνθήκης της Λωζάννης του 1923 και οι οποίοι ανήκουν σε διάφορες εθνότητες, αναγνωρίζονται μόνον ως θρησκευτική μειονότητα από το Συμβαλλόμενο Κράτος. Η Επιτροπή, επίσης, ανησυχεί ότι άλλοι Μουσουλμάνοι, συμπεριλαμβανομένων αυτών που ζουν στα νησιά της Ρόδου και της Κω που δεν καλύπτονται από τη Συνθήκη της Λωζάννης, ίσως να στερούνται του δικαιωμάτος τους σε αυτοπροσδιορισμό και επομένως να μην απολαμβάνουν πλήρως τα δικαιώματά τους που απορρέουν από τη Σύμβαση. Κατά συνέπεια, περιορίζεται η αποτελεσματική απόλαυση, από τα πρόσωπα που ανήκουν σε εθνικές μειονότητες, των δικαιωμάτων τους να διατηρούν τη γλώσσα τους, τον πολιτισμό τους και την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι.

11. Παρά την εξήγηση που δόθηκε από το Συμβαλλόμενο Κράτος ότι οι εθνοτικές ομάδες δεν νοούνται ως μειονότητες, η Επιτροπή πιστεύει, ότι σε μια πολυεθνοτική κοινωνία, η αναγνώριση των εθνοτικών ομάδων μικρότερου μεγέθους μπορεί να τις βοηθήσει να προστατέψουν την ύπαρξη και την ταυτότητά τους. Η Επιτροπή, επίσης, σημειώνει, ότι η Συνθήκη της Λωζάννης δεν απαγορεύει το χαρακτηρισμό άλλων

εθνοτικών ομάδων ως μειονοτήτων, ούτε εμποδίζει τα πρόσωπα που ανήκουν σε διάφορες εθνοτικές ομάδες να ασκούν το δικαίωμά τους στον αυτοπροσδιορισμό. Επομένως, η Επιτροπή συνιστά στο Συμβαλλόμενο Κράτος να επανεξετάσει τη θέση του και να αναλογιστεί την αναγνώριση άλλων ομάδων, οι οποίες μπορούν να αναγνωριστούν ως εθνοτικές ή θρησκευτικές μειονότητες, και ενθαρρύνει το Συμβαλλόμενο Κράτος να εφαρμόσει τις σχετικές αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Αντιρατσιστικό νομικό πλαίσιο

12. Η Επιτροπή, ενώ αναγνωρίζει τα θετικά στοιχεία που περιλαμβάνονται στο νέο αντιρατσιστικό Ν 4285/2014, εξακολουθεί να ανησυχεί για το γεγονός ότι ο νέος νόμος δε συμμορφώνεται πλήρως με τις απαιτήσεις του Άρθρου 4 της Σύμβασης, ιδίως επειδή δεν ποινικοποιεί τη διάδοση ιδεών βασισμένων στη φυλετική ανωτερότητα και δεν προβλέπει κάποια διαδικασία για την κήρυξη ως παράνομων και την απαγόρευση ρατσιστικών οργανώσεων. Η Επιτροπή, επίσης, ανησυχεί για τη συνεχιζόμενη δράση του πολιτικού κόμματος της Χρυσής Αυγής στο Συμβαλλόμενο Κράτος, το οποίο η αντιπροσωπεία χαρακτήρισε στην εισαγωγική της δήλωση ως την πιο εξέχουσα ρατσιστική οργάνωση που εμπνέεται ευθέως από νεο-ναζιστικές ιδέες (Άρθρο 4).

13. Υπενθυμίζοντας τις γενικές της συστάσεις υπ' αριθμόν 7 (1985) και υπ' αριθμόν 15 (1993) σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 4 της Σύμβασης, η Επιτροπή συνιστά στο Συμβαλλόμενο Κράτος να προσαρμόσει το αντιρατσιστικό της νομικό πλαίσιο κατά τρόπο ώστε να συμμορφώνεται πλήρως με τις απαιτήσεις του Άρθρου 4 της Σύμβασης και να διασφαλίσει την αυστηρή του εφαρμογή. Το Συμβαλλόμενο Κράτος πρέπει μεταξύ άλλων να κηρύξει παράνομες και να απαγορεύσει οργανώσεις, οι οποίες προωθούν και υποκινούν φυλετικές διακρίσεις, όπως η Χρυσή Αυγή, όπως έχει ήδη συστήσει ο Ειδικός Εισηγητής για τις σύγχρονες μορφές ρατσισμού, φυλετικών διακρίσεων, ξενοφοβίας και σχετικής μισαλλοδοξίας, καθώς και ο Επίτροπος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Εφαρμογή νομοθεσίας κατά των διακρίσεων

14. Η Επιτροπή χαιρετίζει τις πληροφορίες που παρέχονται για την αύξηση της εφαρμογής της αντιρατσιστικής νομοθεσίας στο Συμβαλλόμενο Κράτος από τις αρχές επιβολής του νόμου και ενώπιον των δικαστικών αρχών. Παραμένει, ωστόσο, ανήσυχη για τη χαμηλή, ακόμα, επίκληση και εφαρμογή των αντιρατσιστικών νομικών διατάξεων, όπως και για το χαμηλό ποσοστό καταδικαστικών αποφάσεων από τα δικαστήρια (Άρθρο 2).

15. Η Επιτροπή συνιστά στο Συμβαλλόμενο Κράτος να εντείνει τα μέτρα του για την ενίσχυση της εφαρμογής των αντιρατσιστικών διατάξεων. Προς αυτή την κατεύθυνση, το Συμβαλλόμενο Κράτος πρέπει να:

(α) Αυξήσει τους ανθρώπινους, οικονομικούς και τεχνικούς πόρους που διατίθενται στις αρχές επιβολής του νόμου, στις οποίες ανήκει η αρμοδιότητα διερεύνησης εγκλημάτων μίσους και ρατσιστικών εγκλημάτων, ιδίως στους ειδικούς εισαγγελείς και τις ειδικές μονάδες της αστυνομίας και να διασφαλίσει ότι η αρμοδιότητα αυτών των οργάνων καλύπτει ολόκληρη τη χώρα.

(β) Λάβει μέτρα ευαισθητοποίησης, συμπεριλαμβανομένης της τακτικής υποχρεωτικής προ-υπηρεσιακής και ενδο-υπηρεσιακής εκπαίδευσης, ειδικά για την αστυνομία, τους εισαγγελείς, το δικαστικό σώμα και τους δικηγόρους, πάνω στο νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει την εξάλειψη των διακρίσεων καθώς και την διερεύνηση των καταγγελιών για εγκλήματα μίσους.

Ρατσιστικός λόγος μίσους και εγκλήματα μίσους

16. Η Επιτροπή ανησυχεί για την αύξηση της ρητορικής μίσους από το 2009 που συμπίπτει με την άνοδο το κόμματος της Χρυσής Αυγής, στοχοποιώντας στην ουσία μετανάστες, Ρομά, Εβραίους και Μουσουλμάνους, μέσω και των Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, του διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης. Η Επιτροπή, επίσης, ανησυχεί για την αύξηση των ρατσιστικών και ξενοφοβικών επιθέσεων, ειδικά κατά αιτούντων άσυλο και προσφύγων, οι οποίες εκτραχύνονται από την οικονομική κρίση στο Συμβαλλόμενο Κράτος. Επιπλέον, η Επιτροπή ανησυχεί για το χαμηλό ποσοστό καταγγελιών τέτοιων εγκλημάτων, παρά την υιοθέτηση μέτρων ευαισθητοποίησης προς αυτή την κατεύθυνση (Άρθρα 2 και 4).

17. Η Επιτροπή καλεί το Συμβαλλόμενο Κράτος να προλαμβάνει, να καταπολεμεί και να τιμωρεί αποτελεσματικά τον ρατσιστικό λόγο μίσους και τα εγκλήματα μίσους. Υπενθυμίζοντας τις γενικές συστάσεις υπ' αριθμόν 35 (2013) για την καταπολέμηση του ρατσιστικού λόγου μίσους, και υπ' αριθμόν 31 (2005) για την πρόληψη φυλετικών διακρίσεων στη διοίκηση και τη λειτουργία του συστήματος της ποινικής δικαιοσύνης, η Επιτροπή συνιστά στο Συμβαλλόμενο Κράτος να:

(α) Λάβει μέτρα κατάλληλα για την δίωξη προσώπων, συμπεριλαμβανομένων και πολιτικών, για τις πράξεις, που περιγράφονται στο Άρθρο 4 και να παράσχει πληροφορίες στην επόμενη έκθεσή του για τις αστυνομικές έρευνες, τις ποινικές διαδικασίες και τις ποινές, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που σχετίζονται με το πολιτικό κόμμα της Χρυσής Αυγής και τα μέλη του. Η Επιτροπή επιθυμεί να υπογραμμίσει ότι το θεμελιώδες δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης δεν πρέπει να υπονομεύει της αρχές της αξιοπρέπειας, της ανεκτικότητας, της ισότητας και της μη-διάκρισης, καθώς το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης ενέχει ειδικές ευθύνες, στις οποίες περιλαμβάνεται και η υποχρέωση να μην διαδίδει κανείς ιδέες για φυλετική ανωτερότητα ή μίσος.

(β) Ενισχύσει την εκπαίδευση πάνω στην αναγνώριση, την καταγραφή, την πρόληψη και την καταπολέμηση των εγκλημάτων μίσους, της ρητορικής μίσους και των κινήτρων προκατάληψης, ιδίως για το δικαστικό σώμα, την αστυνομία, τους εισαγγελείς και την επιθεώρηση εργασίας και να βελτιώσει τον μεταξύ των θεσμών αυτών συντονισμό.

(γ) Διασφαλίσει ότι τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης δε στιγματίζουν, δε δημιουργούν στερεότυπα, δε στοχοποιούν αρνητικά αλλοδαπούς και εθνοτικές μειονότητες και προς αυτή την κατεύθυνση, να διασφαλίσει την εφαρμογή και την ενίσχυση των αρμοδιοτήτων του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης, το οποίο επιβλέπει και ρυθμίζει τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, ώστε να απαγορεύει την μετάδοση ρατσιστικών, ξενοφοβικών ή μισαλλόδοξων δηλώσεων, και να διασφαλίσει ότι επιβάλλονται οι κατάλληλες κυρώσεις στις περιπτώσεις αυτές.

(δ) Οργανώσει εντατικές εκστρατείες σε όλη τη χώρα, σε συνεργασία με τα εθνικά όργανα δικαιωμάτων του ανθρώπου και τους φορείς της κοινωνίας των πολιτών, με

στόχο την προώθηση της ανεκτικότητας και την αποδοκιμασία των ρατσιστικών συμπεριφορών και να ευαισθητοποιήσει το κοινό για τη νομοθετική απαγόρευση των φυλετικών διακρίσεων και για τα διαθέσιμα μέσα υποβολής παραπόνων και να διευκολύνει την πρόσβαση των θυμάτων στη δικαιοσύνη, ενισχύοντας επίσης το σύστημα δωρεάν νομικής βοήθειας.

(ε) Υιοθετήσει συγκεκριμένα μέτρα, σε διαβούλευση με τις ενδιαφερόμενες ομάδες, προκειμένου να αυξηθούν οι καταγγελίες των ρατσιστικών εγκλημάτων μίσους, διασφαλίζοντας ότι ο μηχανισμός καταγγελιών είναι διαφανής και προσβάσιμος και βρίσκοντας τρόπους ώστε τα θύματα να έχουν περισσότερη εμπιστοσύνη στην αστυνομία και το σύστημα δικαιοσύνης.

(στ) Βελτιώσει το σύστημα συλλογής στατιστικών στοιχείων που αφορούν τις καταγγελίες για εγκλήματα μίσους και να παράσχει λεπτομερή πληροφόρηση στην επόμενη περιοδική του έκθεση σε σχέση σε τέτοιου είδους καταγγελίες και τα αποτελέσματά αυτών, περιλαμβανομένων και αυτών που συλλέγονται από το Παρατηρητήριο για την Πρόληψη της Σχολικής Βίας και του Σχολικού Εκφοβισμού, όπως και αναλυτικά στοιχεία για τις άδειες διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους που χορηγήθηκαν σε πολίτες τρίτων χωρών που είναι θύματα ή μάρτυρες ρατσιστικών εγκλημάτων.

(ζ) Επιταχύνει την υιοθέτηση του υπό διαμόρφωση Σχεδίου Δράσης κατά του ρατσισμού και να εξασφαλίσει ότι διατίθενται οι απαραίτητοι για την αποτελεσματική του εφαρμογή πόροι, μετρήσιμοι δείκτες και χρονοδιάγραμμα.

Διατάξεις για τη βλασφημία

18. Η Επιτροπή εκφράζει την ανησυχία της για το γεγονός ότι εξακολουθούν να υφίστανται διατάξεις νόμου για τη βλασφημία καθώς και για τον κίνδυνο να χρησιμοποιούνται κατά τρόπο που προκαλεί διάκριση κατά παράβαση των διατάξεων της Σύμβασης (Άρθρο 5 (δ) (vii)).

19. Η Επιτροπή συνιστά στο Συμβαλλόμενο Κράτος να καταργήσει από τον Ποινικό του Κώδικα τα Άρθρα 198 και 199 περί βλασφημίας.

Ρομά

20. Η Επιτροπή εκφράζει την ανησυχία της για το ότι η κατάσταση των Ρομά που βρίσκονται στο Συμβαλλόμενο Κράτος δεν έχει βελτιωθεί κατά την περίοδο που αφορά την παρούσα αξιολόγηση. Προκαλεί ιδίως ανησυχία το γεγονός ότι:

(α) Οι Ρομά, ειδικά αυτοί που ζουν σε άτυπους οικισμούς, αντιμετωπίζουν ακόμα σοβαρά εμπόδια στην πρόσβαση σε βασικές κοινωνικές υπηρεσίες, όπως η στέγαση, η απασχόληση, η εκπαίδευση και η φροντίδα υγείας, συμπεριλαμβανομένου του γεγονότος ότι εξακολουθούν να παρατηρούνται φαινόμενα διαχωρισμού στην εκπαίδευση, εξαναγκαστικές εξώσεις και ανεπαρκείς συνθήκες διαβίωσης, ενώ στερούνται πρόσβασης στο νερό και την υγιεινή.

(β) Οι Ρομά εξακολουθούν να είναι κοινωνικά αποκλεισμένοι και να γίνονται συχνά αντικείμενο στερεοτύπων και προκατάληψης.

(γ) Οι Ρομά εξακολουθούν να υποβάλλονται κατά τρόπο δυσανάλογο σε συχνούς ελέγχους στοιχείων ταυτότητας, αυθαίρετες συλλήψεις και παρενόχληση από την αστυνομία και άλλους λειτουργούς επιβολής του νόμου, σε συνδυασμό με την απουσία αποτελεσματικής διερεύνησης, δίωξης και τιμώρησης του προσωπικού επιβολής του νόμου για τέτοιες παραβάσεις.

21. Υπενθυμίζοντας τη γενική σύσταση υπ' αριθμόν 27 (2000) για τις διακρίσεις σε βάρος των Ρομά, η Επιτροπή συνιστά στο Συμβαλλόμενο Κράτος να εντείνει διπλά τις προσπάθειές του προκειμένου να:

(α) Βελτιώσει την απόλαυση των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων από όλους τους Ρομά που βρίσκονται στο Συμβαλλόμενο Κράτος, εστιάζοντας σε αυτούς που ζουν σε άτυπους οικισμούς και να υλοποιήσει μέτρα με σκοπό την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης των Ρομά, σχεδιάζοντας και εφαρμόζοντας επίσης ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση τέτοιων ανισοτήτων. Σε αυτό το πλαίσιο, η Επιτροπή συνιστά στο Συμβαλλόμενο Κράτος να λάβει υπόψη τη γενική της σύσταση υπ' αριθμόν 32 (2009) για την έννοια και το πεδίο εφαρμογής των ειδικών μέτρων στην Διεθνή Σύμβαση για την Εξάλειψη κάθε Μορφής Φυλετικών Διακρίσεων.

(β) Εφαρμόσει χωρίς περαιτέρω καθυστέρηση τις αποφάσεις που έχουν εκδοθεί από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και σχετίζονται με τις παραβιάσεις των δικαιωμάτων των Ρομά.

(γ) Λάβει κατάλληλα μέτρα για την καταπολέμηση της παράνομης συμπεριφοράς των αστυνομικών και άλλων λειτουργών επιβολής του νόμου με βάση τις απαγορεύσεις που τίθενται από τη Σύμβαση και να διασφαλίσει, ότι τέτοιες πράξεις διερευνώνται εξονυχιστικά, ότι οι παραβάτες παραπέμπονται ταχέως ενώπιον της δικαιοσύνης και ότι τα θύματα λαμβάνουν την κατάλληλη αποζημίωση.

(δ) Επισπεύσει τις προσπάθειές του για την υιοθέτηση του σχεδίου νόμου που εγκαθιδρύει το μηχανισμό για την διερεύνηση της αυθαιρεσίας από τους λειτουργούς επιβολής του νόμου και να διαθέσει τους αναγκαίους πόρους προκειμένου ο νέος μηχανισμός να επιτελέσει το έργο του αποτελεσματικά.

(ε) Διαβουλεύεται τακτικά και να διατηρεί διαρκή διάλογο με όλες τις ομάδες των Ρομά κατά τον σχεδιασμό και την εφαρμογή σχεδίων και πολιτικών που τους επηρεάζουν.

(στ) Εφαρμόσει αποτελεσματικά την Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά 2012-2020, δημιουργώντας επίσης μηχανισμούς για την παρακολούθηση και λογοδοσία στους οποίους πρέπει να διασφαλίζεται η εκπροσώπηση των Ρομά, και να παράσχει λεπτομερή πληροφόρηση στην επόμενη περιοδική έκθεση για τις επιπτώσεις και τα αποτελέσματά της.

Μεικτές μεταναστευτικές ροές: μετανάστες, αιτούντες άσυλο και πρόσφυγες

22. Η Επιτροπή έχει επίγνωση του ότι η πρόσφατη μεταναστευτική κρίση έχει επιβαρύνει σημαντικά το Συμβαλλόμενο Κράτος. Η Επιτροπή χαιρετίζει τα πολλά βήματα που έχουν γίνει σε αυτό το θέμα, συμπεριλαμβανομένων και των μεταρρυθμίσεων που έλαβαν χώρα στο σύστημα ασύλου καθώς και τη δημιουργία πολλών νέων περιφερειακών γραφείων ασύλου

και την επέκταση της βασικής υγειονομικής περίθαλψης στους ευάλωτους, χωρίς έγγραφα, μετανάστες. Η Επιτροπή, ωστόσο, εξακολουθεί να ανησυχεί σχετικά με:

(α) Την κράτηση των μεταναστών που εισέρχονται χωρίς ταξιδιωτικά έγγραφα στο Συμβαλλόμενο Κράτος, συμπεριλαμβανομένων οικογενειών και παιδιών, για χρονικά διαστήματα, που ξεπερνούν το ανώτατο νόμιμο χρονικό όριο της διοικητικής κράτησης, σε συνδυασμό με την απουσία διαδικαστικών εγγυήσεων κατά την κράτηση.

(β) Τις κατώτερης ποιότητας συνθήκες των κέντρων υποδοχής και ταυτοποίησης στα νησιά και την χαοτική κατάσταση σε αυτά τα κέντρα, που επηρεάζουν δυσανάλογα τις γυναίκες και τα παιδιά που αντιμετωπίζουν μεγαλύτερη πιθανότητα έκθεσης σε σεξουαλική βία, με ανεπαρκή την αντίδραση των αρχών.

(γ) Την ανεπαρκή πρόσβαση στις διαδικασίες ασύλου και μετανάστευσης, την απουσία κατάλληλης ενημέρωσης των νεοαφιχθέντων σχετικά με τη διαδικασία ασύλου και το χρονοδιάγραμμα, καθώς και τις χρονοβόρες διαδικασίες καταγραφής των μεταναστών και αιτούντων άσυλο, μία κατάσταση που έχει περαιτέρω επιδεινωθεί από τη στιγμή της υιοθέτησης της κοινής δήλωσης Ευρωπαϊκής Ένωσης-Τουρκίας για τη μετανάστευση.

(δ) Την αναποτελεσματικότητα του συστήματος επιτροπείας για τα ασυνόδευτα παιδιά, την απουσία επαρκούς κατάλληλης στέγασης για τα παιδιά αυτά και την de facto πρακτική κράτησής τους, σε ανεπαρκείς, μάλιστα, συνθήκες και με αγνώστους ενήλικες.

(ε) Τις αναφορές για μαζικές απελάσεις προς την Τουρκία χωρίς να διενεργούνται οι αναγκαίες διαδικασίες εξατομικευμένης αξιολόγησης (Άρθρα 2, 5 και 6).

23. Η Επιτροπή καλεί το Συμβαλλόμενο Κράτος να εντείνει τις προσπάθειές του για την εφαρμογή των συγκεκριμένων δικαιωμάτων των προσώπων που τρέπονται σε φυγή από πολεμικές συγκρούσεις ή διώξεις και φτάνουν στις ακτές του. Η Επιτροπή, επίσης, καλεί το Συμβαλλόμενο Κράτος να διασφαλίσει τον σεβασμό των δικαιωμάτων των μεταναστών που φτάνουν με τις ίδιες μεταναστευτικές ροές με τους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο. Αυτές οι προσπάθειες θα μπορούσαν να ενταθούν, επίσης, μέσω της ενίσχυσης της διεθνούς συνεργασίας, ιδιαίτερα με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον, η Επιτροπή παροτρύνει το Συμβαλλόμενο Κράτος να:

(α) Εξαλείψει την αυτόματη κράτηση των μεταναστών που φτάνουν στα νησιά μετά την υιοθέτηση της δήλωσης Ευρωπαϊκής Ένωσης-Τουρκίας για τη μετανάστευση, να εισάγει εναλλακτικά μέτρα κράτησης, να διασφαλίσει ότι αυτοί που στερούνται της ελευθερίας τους απολαμβάνουν διαδικαστικών εγγυήσεων και να λάβει μέτρα για τη μετατροπή των κέντρων υποδοχής και ταυτοποίησης στα νησιά σε ανοιχτά κέντρα.

(β) Λάβει άμεσα μέτρα για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης στα κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης και να διασφαλίσει ότι άπαντες σε αυτά τα κέντρα έχουν πρόσβαση σε ιατρική περίθαλψη, διερμηνείς, επαρκή σίτιση και κοινωνική υποστήριξη.

(γ) Εξασφαλίσει το σεβασμό των κανόνων δικαίου εντός των κέντρων υποδοχής και ταυτοποίησης και να εντείνει τα μέτρα για την προστασία κάθε προσώπου που διαμένει σε αυτά τα κέντρα από κάθε μορφή βίας.

(δ) Επισπεύσει τις προσπάθειές του για την ανάπτυξη ενός στέρεου συστήματος επιτροπείας και να διορίσει κατάλληλους επιτρόπους για τα ασυνόδευτα παιδιά.

(ε) Διευκολύνει την πρόσβαση στην εκπαίδευση για όλα τα παιδιά μετανάστες και προς αυτή την κατεύθυνση να αυξήσει τους αναγκαίους ανθρώπινους, τεχνικούς και οικονομικούς πόρους και να παράσχει εκπαίδευση στους εκπαιδευτικούς και στο λοιπό προσωπικό που εμπλέκεται.

(στ) Διασφαλίζει την τακτική και σαφή ροή πληροφοριών για τη μετανάστευση και τις διαδικασίες ασύλου για όλους τους μετανάστες που φτάνουν στο Συμβαλλόμενο Κράτος, να διευκολύνει την πρόσβαση σε τέτοιες διαδικασίες, όπως και σε νομική βοήθεια και να διασφαλίζει την εξατομικευμένη αξιολόγηση των αιτήσεων ασύλου και τις διαδικαστικές εγγυήσεις καθ'ολη τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου, συμπεριλαμβανομένης και της προστασίας από την επαναπροώθηση.

(ζ) Εφαρμόσει το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Μετανάστευση και το Άσυλο με την παράλληλη επιδίωξη συνεργασίας με την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες, το Γραφείο του Ύπατου Αρμοστή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, και να ενημερώσει την Επιτροπή στην επόμενη έκθεσή του για την εξέλιξη των κοινωνικοοικονομικών δεικτών σχετικά με την πρόσβαση των μεταναστών στην υγειονομική περίθαλψη, την εκπαίδευση, τη στέγαση και την απασχόληση.

(η) Λάβει μέτρα για την επιτάχυνση της εφαρμογής του Μηχανισμού Έκτακτης Μετεγκατάστασης, στο πλαίσιο του οποίου θα μετεγκατασταθούν αιτούντες άσυλο από την Ελλάδα σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Διακρίσεις στην εργασία σε βάρος εργαζομένων μεταναστών και προσώπων που ανήκουν σε εθνοτικές μειονότητες

24. Η Επιτροπή εκφράζει την ανησυχία για τις κακές συνθήκες εργασίας των εργαζομένων μεταναστών, ειδικά αυτών που εργάζονται στον τομέα της γεωργίας και της άτυπης οικονομίας, οι οποίοι χαρακτηρίζονται για τα χαμηλά τους εισοδήματα, την έλλειψη κοινωνικής ασφάλειας, τις δύσκολες συνθήκες υγείας και ασφάλειας και τις πολλές ώρες εργασίας. Η Επιτροπή, επίσης, ανησυχεί για τις πληροφορίες που έλαβε και οι οποίες καταδεικνύουν ότι οι «πρακτικές Μανωλάδας» δεν έχουν ακόμη εκλείψει (Άρθρα 5 και 6).

25. Η Επιτροπή συνιστά στο Συμβαλλόμενο Κράτος να λάβει άμεσα μέτρα για να βάλει τέλος σε κάθε περιστατικό διάκρισης στην εργασία και στην οικονομική εκμετάλλευση των εργαζομένων μεταναστών. Σε αυτή την κατεύθυνση, το Συμβαλλόμενο Κράτος πρέπει να:

(α) Εντείνει τις προσπάθειές του για την καταπολέμηση και πρόληψη τέτοιων περιστατικών, επεκτείνοντας και την κάλυψη της εργασιακής και κοινωνικής ασφάλειας σε όλους τους εργαζομένους και ενισχύοντας τους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους της επιθεώρησης εργασίας, προκειμένου να διευρύνει τη δραστηριότητά της σε όλους τους χώρους εργασίας, συμπεριλαμβανομένης της άτυπης οικονομίας, καθώς και να παράσχει πληροφόρηση επί των επισκέψεων αυτών και των κυρώσεων που επιβάλλονται από τα όργανα έλεγχου για περιστατικά διακρίσεων λόγω εθνοτικής καταγωγής στο χώρο εργασίας.

(β) Διερευνήσει περιστατικά διακρίσεων στην εργασία και εργασιακής εκμετάλλευσης των εργαζομένων μεταναστών και προσώπων που ανήκουν σε εθνοτικές μειονότητες, να

προβεί στη δίωξη των εργοδοτών που συμπεριφέρονται καταχρηστικά και την αποζημίωση των θυμάτων.

(γ) Εξετάσει την επικύρωση των Συμβάσεων της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας υπ' αριθμόν 129 για την Επιθεώρηση Εργασίας (Γεωργία) του 1969, την υπ' αριθμόν 97 περί μετανάστευσης για λόγους εργασίας (αναθεωρημένη) του 1949 και την υπ' αριθμόν 189 για τους κατ'οίκον εργαζόμενους του 2011.

Δ. Λοιπές συστάσεις

Επικύρωση λοιπών κείμενων

26. Έχοντας υπόψη το αδιαίρετο των δικαιωμάτων του ανθρώπου, η Επιτροπή παροτρύνει το Συμβαλλόμενο Κράτος να αναλογιστεί την επικύρωση διεθνών κειμένων δικαιωμάτων του ανθρώπου που δεν έχει ακόμη επικυρώσει, ειδικά τις συμβάσεις με διατάξεις που έχουν άμεση σχέση με κοινότητες που μπορεί να υπόκεινται σε φυλετικές διακρίσεις, συμπεριλαμβανομένης και της Διεθνούς Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Μεταναστών Εργαζομένων και των Μελών των Οικογενειών τους.

Παρακολούθηση της Διακήρυξης και του Προγράμματος Δράσης του Durban

27. Λαμβάνοντας υπόψη την γενική της σύσταση υπ' αριθμόν 33 (2009) σχετικά με την παρακολούθηση της Διάσκεψης Επανεξέτασης του Durban, η Επιτροπή συνιστά στο Συμβαλλόμενο Κράτος να θέσει σε ισχύ, κατά την εφαρμογή της Σύμβασης στην εσωτερική του έννομη τάξη, την Διακήρυξη και το Πρόγραμμα Δράσης του Durban, που υιοθετήθηκε το Σεπτέμβριο του 2001 από την Παγκόσμια Διάσκεψη κατά του Ρατσισμού, των Φυλετικών Διακρίσεων, της Ξενοφοβίας και της Σχετικής Μισαλλοδοξίας, λαμβάνοντας υπόψη το τελικό κείμενο της Διάσκεψης Επανεξέτασης του Durban που έλαβε χώρα στη Γενεύη τον Απρίλιο του 2009. Η Επιτροπή ζητά από το Συμβαλλόμενο Κράτος να περιλάβει στην επόμενη περιοδική της έκθεση συγκεκριμένες πληροφορίες για τα σχέδια δράσης και τα λοιπά μέτρα που λαμβάνονται για την εφαρμογή της Διακήρυξης και του Προγράμματος Δράσης του Durban σε εθνικό επίπεδο.

Διεθνής δεκαετία Ανθρώπων Αφρικανικής Καταγωγής

28. Λαμβάνοντας υπόψη το ψήφισμα 68/237 της Γενικής Συνέλευσης, με το οποίο η Συνέλευση ανακήρυξε τη δεκαετία 2015-2024 Διεθνή Δεκαετία Ανθρώπων Αφρικανικής Καταγωγής και το ψήφισμα 69/16 για το πρόγραμμα δράσεων υλοποίησης της Δεκαετίας, η Επιτροπή συνιστά στο Συμβαλλόμενο Κράτος να ετοιμάσει και να εφαρμόσει ένα κατάλληλο πρόγραμμα μέτρων και πολιτικών. Η Επιτροπή ζητά από το Συμβαλλόμενο Κράτος να περιλάβει στην επόμενη περιοδική του έκθεση ειδική πληροφόρηση επί των συγκεκριμένων μέτρων που υιοθετηθήκαν σε αυτό το πλαίσιο, λαμβάνοντας υπόψη τη γενική της σύσταση υπ' αριθμόν 34 (2011) για τις φυλετικές διακρίσεις σε βάρος των προσώπων Αφρικανικής καταγωγής.

Διαβουλεύσεις με την κοινωνία των πολιτών

29. Η Επιτροπή συνιστά στο Συμβαλλόμενο Κράτος να εξακολουθήσει να διαβουλεύεται και να εντείνει το διάλογό του με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στον τομέα της προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και

συγκεκριμένα εκείνων που δραστηριοποιούνται για την καταπολέμηση των φυλετικών διακρίσεων, στο πλαίσιο και της προετοιμασίας της επόμενης περιοδικής έκθεσης και της παρακολούθησης της εφαρμογής των παρουσών καταληκτικών παρατηρήσεων.

Τροποποίηση του άρθρου 8 της Σύμβασης

30. Η Επιτροπή συνιστά στο Συμβαλλόμενο Κράτος να επικυρώσει την τροποποίηση στο άρθρο 8 (6) της Σύμβασης, η οποία υιοθετήθηκε στις 15 Ιανουαρίου 1992 κατά τη δέκατη-τέταρτη συνεδρίαση των Κρατών-μερών της Σύμβασης, και εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση με το ψήφισμά της 47/111 .

Δήλωση σύμφωνα με το άρθρο 14 της Σύμβασης

31. Η Επιτροπή ενθαρρύνει το Συμβαλλόμενο Κράτος να προβεί στην προαιρετική δήλωση που προβλέπεται στο άρθρο 14 της Σύμβασης, αναγνωρίζοντας στην Επιτροπή την αρμοδιότητα να λαμβάνει και να εξετάζει ατομικές ανακοινώσεις.

Κοινό βασικό έγγραφο

32. Η Επιτροπή ενθαρρύνει το Συμβαλλόμενο Κράτος να υποβάλει ένα κοινό βασικό έγγραφο που αντικαθιστά το βασικό του έγγραφο που χρονολογείται από το 2002, σε συμφωνία με τις εναρμονισμένες κατευθυντήριες γραμμές για τις εκθέσεις στο πλαίσιο των διεθνών συμβάσεων για τα δικαιώματα του ανθρώπου, ειδικά αυτές που αφορούν το κοινό βασικό έγγραφο, όπως υιοθετήθηκαν κατά την πέμπτη συνεδρίαση της μεικτής Επιτροπής των οργάνων παρακολούθησης των συμβάσεων για τα δικαιώματα του ανθρώπου, η οποία έλαβε χώρα τον Ιούνιο του 2006 (HRI/GEN/Rev.6, chap. I). Λαμβάνοντας υπόψη το ψήφισμα 68/268 της Γενικής Συνέλευσης, η Επιτροπή συνιστά στο Συμβαλλόμενο Κράτος να τηρήσει το όριο των 42.400 λέξεων για τέτοια έγγραφα.

Παρακολούθηση των παρουσών καταληκτικών παρατηρήσεων

33. Σύμφωνα με το άρθρο 9 (1) της Σύμβασης και τον κανόνα 65 των κανονισμών διαδικασίας, η Επιτροπή ζητεί από το Συμβαλλόμενο Κράτος να παράσχει, εντός ενός έτους από την υιοθέτηση των παρουσών καταληκτικών παρατηρήσεων, πληροφόρηση για την εφαρμογή από μέρους του των συστάσεων που περιλαμβάνονται στις παραγράφους 23 (ε και στ) και 25 (β) ως άνω.

Παράγραφοι με ειδική σημασία

34. Η Επιτροπή επιθυμεί να επιστήσει την προσοχή του Συμβαλλόμενου Κράτους στην ιδιαίτερη σημασία των συστάσεων που περιέχονται στις παραγράφους 13, 17 και 21 ως άνω και ζητεί από το Συμβαλλόμενο Κράτος να παράσχει λεπτομερή πληροφόρηση στην επόμενη περιοδική του έκθεση για συγκεκριμένα μέτρα που λαμβάνονται για την εφαρμογή αυτών των συστάσεων.

Διάδοση των στοιχείων

35. Η Επιτροπή συστήνει στο Συμβαλλόμενο Κράτος να καταστήσει τις εκθέσεις του ευχερώς διαθέσιμες και προσβάσιμες στο κοινό, από τη στιγμή της υποβολής τους, και να δημοσιεύσει ακολούθως τις καταληκτικές παρατηρήσεις της Επιτροπής σε σχέση με

αυτές τις εκθέσεις, στην επίσημη αλλά και σε άλλες κοινώς χρησιμοποιούμενες γλώσσες, ως αρμόζει.

Προετοιμασία της επόμενης έκθεσης

36. Η Επιτροπή συνιστά στο Συμβαλλόμενο Κράτος να υποβάλει τις συνδυασμένες, εικοστή τρίτη έως εικοστή τέταρτη, περιοδικές εκθέσεις, σε κοινό έγγραφο, μέχρι την 18^η Ιουλίου 2019 λαμβάνοντας υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές για τις εκθέσεις, όπως αυτές υιοθετήθηκαν από την Επιτροπή κατά την εβδομηκοστή-πρώτη σύνοδό της (CERD/C/2007/1) και να αναφερθεί σε όλα τα ζητήματα που εγέρθησαν στις παρούσες καταληκτικές παρατηρήσεις. Λαμβάνοντας υπόψη το ψήφισμα 68/268 της Γενικής Συνέλευσης, η Επιτροπή παροτρύνει το Συμβαλλόμενο Κράτος να τηρήσει το όριο των 21.200 λέξεων για τις περιοδικές εκθέσεις.
